

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De operibus solidæque devotionis exercitiis, quæ vel quotidie non
peraguntur, ves fusiore indigent explicatione, quomodo cum majori fructu
peragi possint

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Caput Primum. De Meditatione.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54780)

PARS TERTIA.

De operibus solidæque devotionis exercitiis, quæ vel quotidie non peraguntur, vel fusiore indigent explicatione, quomodo cum majori fructu peragi possint.

CAPUT PRIMUM.

De Meditatione.

Quia ad nil juvat in tanta ascetarum copia crambem toties coctam recoquere, adverti autem, quod non semper ea, quæ S. P. N. in lib. Exercit. Directorium in exercitia, alique ascetæ nostri de vario meditando ac considerandi genere tradidère, feliciter occurrant memoriæ, dum à sæcularibus ideo de variis interpellamur. In hoc *Vademecum* pro supplemento memoriæ aliqua delibare placuit tribus sequentibus §. §.

A

§. I mus.

Meditationis natura & partes.

Meditatio est actio religiosa, per quam ex discussione alicujus historiae, sententiae, parabolae, regulae, praecipii, & cujuscunque demum supernaturalis veritatis voluntas ad pios affectus, vitaeque reformandae serium propositum excitatur, gratiaque ad illud exequendum à Deo vel immediatè, vel per intercessionem B. V. Angelorum & Sanctorum postulatur. S. P. Noster meditationem vocat exercitium animae potentiarum scilicet memoriae, intellectus & voluntatis. Ità tamen, ut memoriae nomine per analogiam tam apprehensio, quàm judicium de veritate aliqua intelligatur; & sic ad eam pertineat non tantùm repraesentare mysterium vel veritatem, sed etiam personas, verba, desideria, facta expendere; & judicium de iis ferre. Per intellectum verò sola ratiocinatio seu discursus indiget. Qui dein voluntatem ad varios affectus pertrahat. Congruè etiam ab aliis meditatio dicitur esse nervosa quaedam Concio privati hominis ad semetipsum; & hinc partibus quatuor constat.

1ma est quasi *Exordium* (in quo Orator debet excitare & praeparare animos suorum Auditorum ad ritè percipienda, quae diciturus) & hoc consistit in oratione praeparatoria [in qua] *petimus à Domino gratiam; ut vires atque operationes*

tiones nostra omnes sincerè ad ejus gloriam & cultum tendant. Ità S. P. N.] & duobus præludiis. Primum est ratio quædam componendi loci secundùm materiam substratam ipsius meditationis. Alius enim locus tibi fingendus est, dum meditaris de 4. novissimis, de peccatorum fœditate, &c. & alius, dum de Christo, cælo. Illa autem imaginatio vivaciter impressa multùm contribuit ad distractiones & animi evagationes impediendas. Secundum præludium est; *ut à Domino id postules, quod tibi expedit juxta præposita contemplationis argumentum.* Ità S. P. N.

2da Pars est quasi *Propositio* consistens in exercitio memoriæ modo suprâ explicato. Scilicet, ut non tantùm recolatur veritas vel mysterium meditandum, sed & expendendo personas, verba, facta, judicium de iis feratur, & sic ad ratiocinationem via planetur.

3tia Pars est quasi *Confirmatio*, & est ratiocinatio solida, nervosa etiam operosa (dum necesse est) de veritate vel mysterio proposito. Quæ vel ad singula puncta, vel in fine ex voluntate eliciat potentes affectus amoris, aversionis, humiliationis, gaudii, tristitiæ, &c.

4ta Pars est quasi *Peroratio* seu *Epilogus*; in quo sicut Orator, repetitis rationibus & affectibus per concionem sparsis, animum auditoris omninò conatur expugnare, & ad hæc illa vel facienda vel omittenda efficaciter impellere; ità sibi per privatam concionem hoc est meditationem, resumptis pariter rationibus & affectibus per decursum meditationis habitis, homo

inculcat hæc illa, & quidem eodem die in praxin redigenda in his illis occasionibus, circumstantiis; per hæc illa media, per hujus illius passionis vitii suppressionem, & virtutis implantationem, &c. Hujus autem naturæ meditatio non convenit omni modo seu praxi, de qua modò agetur, meditationem instituendi.

§. 2us.

Varii modi & praxer tum faciliores, tum operosiores meditationem instituendi.

Tres modi orandi à S. P. N. suggesti.

P*rima Praxis* consistit in tribus modis orandi à S. P. N. suggestis, & est accommodatior sive pro indoctis, sive pro iis, qui caput debile & fatigatum habent. *Primus Modus est:* ut, præmissâ oratione præparatoriâ, v. g. decem præcepta, opera misericordiæ, regulas, vitia capitalia, virtutes theologicas, aut alias morales, &c. percurras; examines, quo pacto hæc illa servata, violata, commissa sint. De occurrentibus memoriæ delictis defectibus te accuses, veniam preceris, & gratiam petas meliùs v. g. deinceps præcepta, regulas servandi. Dein recites unum Pater & Ave. In singulis præceptis percurrendis vult S. P. N. tantùm insumi temporis, quo ter percurri Oratio Dominica posset. *2us Modus est:* ut, præmissâ oratione præparatoriâ, v. g. sumas pro materia medita-

Solida devotionis exercitia. 5

orationis orationem Dominicam ; & tam diu in voce *Pater* hæreas , quàm diu circa eam tibi significatio aliqua , similitudo , spiritualis gustus , aut alia commotio divina incidit ; & eodem postea modo alias voces percurras. *3^{tius}*
Modus est : Ut inter singulas respirandi vices singula orationis Dominicæ , aut alterius v. g. Psalmi verba transmittas ; expensa interim vel significatione prolatae vocis vel personæ , ad quam oratio fit , dignitate , vel tuâ ipsius utilitate , vel rei æquitate , affectibus brevibus , congruis intermixtis.

Applicatio quinque sensuum.

2da Praxis est applicatio quinque sensuum pariter à S. P. N. edocta ; quæ in tantum à meditatione propriè tali differt ; quòd hæc sit magis intellectualis , & solidius investiget per ratiocinationem causas effecta , attributa , &c. applicatio autem sensuum non discurrat , vel saltem non ita ; & tantum inhæreat sensibilibus. Est autem valdè utilis imprimis non satis adhuc instructo ad altiora capienda , ad quæ tamen paulatim disponit & elevat. Deinde anima etiam impinguata meditationibus mysteriorum invenit passum descendendo ad illa sensibilia. Vide exemplar ejusmodi meditationis in lib. *Exercit. S. P. N. Hebd. primâ exercitio 5. de inferno.* Post exercitium cujuslibet sensûs miscendi sunt affectus similes iis , qui ex his illis rebus , p. r. sensus externos perceptis , oriri naturaliter

raliter solent. Et tota meditatio colloquio claudenda est.

Meditatio de personis, verbis, actionibus.

3tia Praxis, si meditationem in tria puncta distribuas scilicet personarum, verborum, & operum vel actionum. *In personis* considerantur exteriora, interiora, potentia animae, professio, officium, pulchritudo vel sceditas virtutis aut vitio affectorum &c. quibus addi potest locus. Sicut S. P. N. in meditatione de duobus vexillis contemplatur Christum humili constitutum loco. *In verbis*, quo etiam cogitationes referuntur, consideratur; quid laudandum, vituperandum, quem sensum energiam habeant. Item quid probabiliter tales personae dicere potuerint. Ipsum etiam earum silentium cum variis circumstantiis considerari potest. *In actionibus* considerantur earum natura, qualitates, circumstantiae loci, temporis, modi, motiva, effectus. Quam magnum scilicet meritum sibi vel aliis, perfectionem, gloriam, favorem apud Deum & homines quis sit promeritus; aut certe his contraria sibi compararit; qui talem actionem peregit. Non tamen est opus; ut singula enucleate examinentur; sed sufficit haerere in uno vel altero, prout citius vel tardius documentum elucet, vel affectus consurgit. Suadetur etiam, ut praevie deliberetur, quanam circumstantiae utiliùs expendi, quanam documenta magis salutaria erui possint. Possuntque
hoc

hoc modo probos & improbos, inferos & cæli-
tes pro objecto habere, & per omnes cæli ter-
ræque plagas mente vagari. Nec potest non
esse, ut quis personas, verba, opera in singulis
mysteriis contemplans sibi que applicans non
colligat multiplicem fructum, & post intellectûs
ratiocinium suâ sponte ad voluntatis affectiones
rapiatur. Exemplum ejusmodi meditationis vide
in lib. Exercit. de verbo incarnato.

*Meditatio de natura rei, motivo, modo, vel de
quinque motivis, vel de ruminacione ver-
sus; Quis, quid, ubi, &c.*

ista Praxis est pro exercitatis nec librum ad
ad manus habentibus, sed v.g. in itinere de vir-
tute aliqua seu vitio, seu doctrinâ seu facto ali-
quo volentibus meditari: ut primò discutiant
naturam doctrinæ, virtutis, &c. Secundò mo-
tiva. Tertiò modum. Vel etiam unicè quin-
que motiva sive pro fugiendo sive amplectendo
objecto aliquo expendant. Scilicet necessita-
tem, utilitatem, jucunditatem, dignitatem, æqui-
tatem, vel his contraria. Et cuilibet expenso
motivo congruus subjiciatur affectus. Vel de-
mum materiam substratam expendant per vul-
garem versiculum: Quis, quid, ubi, quibus auxi-
liis, cur, quomodo, quando affectibus conve-
nientibus simul elicitis.

Meditatio per modum privata Concionis.

ista Praxis est instituere meditationem velut

concionem privatam, prout priore §. explicavi, quatuor partibus constantem. Ubi in ratiocinio five exercitio intellectus una vel altera ratio pro & contra, vel vanitas persuasionis in contrarium discutitur adjecto simili, exemplo, testimonio, &c. causa lapsus vel propositi executioni non dati, aut virtutis in his illis circumstantiis non practicatae, & motiva id in posterum melius observandi exquiruntur; & demum in affectus solidos ac nervosos prorumpitur.

Meditatio per varias quaestiones instituta.

6ta Praxis percommoda est hominibus studiis aliisque negotiis distentis, adeoque variae distractioni obnoxiiis. Dum meditationis tempore per varias quaestiones quis se ipsum excutit, & post responsiones sibi ipsi datas congruos affectus lubnetit. V. g. post orationem praeparatoriam & consueta praeludia quæro *1mo* ex me ipso, quodnam sit punctum meditationis praesentis? loco responsi facit tunc exercitium suum memoria, & subjungitur actus fidei de hac vel illa veritate. *2do*. Quæro ex me, quid de hoc puncto considerandum sit? & jam intellectus facit ratiocinio suum officium; *3tio* quæro; quid utilitatis spiritualis ex his capiendum? & respondeo imprimis, ut jam de facto meditatio sine merito non absolvatur, exercitium horum illorum affectuum adorationis, fiduciae, imitationis, compassionis, timoris, tristitia, doloris ac detestationis, gratitudinis, amoris

Solida devotionis exercitia.

9

ris erga Deum. 4to quæro, quæ doctrina practica pro die toto, aut etiam sequentibus, inderuenda; & cur ob necessitatem, utilitatem &c. exequenda? 5to quæro, quid alteri his expensis suaturus essem; vel etiam, quid aliud, si hoc non faceret, laudis vel vituperii, præmii vel pœnæ accepturus esset; & quid in agone optaturus sim me fecisse? 6to quæro, quid me hætenus à practicatione hujus illius solidæ veritatis, virtutis impedit. An & quæ passio, quis respectus humanus, &c. & sic sternitur via variis affectibus indignationis, ferventis contritionis, &c. 7^{imo} demum quæro, quid super his cum Deo & Sanctis colloquendum; nempe esse agendas gratias, implorandam Dei gratiam, intercessionem B. V. SS. &c. non scribo hæc & similia dono contemplationis præditis. Ego infirmitatis meæ conscius experienciã didici, per ejusmodi praxin horam meditationis feliciter, dum satis aliàs occupatus eram, vel in itinere, sine multis distractionibus decurrisse. Tu scies, quid tibi magis arideat aut conveniat.

§. 3^{tius}.

De consideratione & adjunctis pro felici successu meditationis & considerationis.

PRout consideratio ex mente S. P. N. à meditatione distinguitur, ea nil aliud est, quàm ponderatio cujusdam objecti minori cum apparatu facta, ac meditatio fieri solet. Hoc est

A 5

sine

sine accurata & laboriosa objecti discussione, voluntatis concitatione, sine præludiis, colloquiis. Ejus finis potissimum est inspectio & reformatio sui status specialius descendendo ad actiones quotidianas, officium in particulari. Talis consideratio apud homines debilioris capitatis vel simpliciores plus sapè boni efficit ac operosa meditatio. Maximè quando rationes nervosæ vivaciter imprimuntur.

Adjumenta pro bono successu meditat. & considerationis.

UT meditatio & consideratio cum eo majore peragantur fructu, adjumenta sunt. 1. Non accedere ad orationem illicè ab alia quavis profana actione. Si cum Magnate hujus sæculi tibi agendum sit. Nonne, ut colloquium benè succedat, diligenter præviè ad id te præparas? verum est, quòd infinitæ bonitatis ac Majestatis Deus non requirat tales à te cæremonias, quales Princeps mortalis homo ejusdem tecum ex terra damascena glebæ. Oportet te tamen antecedenter colligere sensus tuos, dum quasi es adhuc in anticamera & procinctu ad orandum. 2. Accedere ad orationem, eamque continuare cum omni possibili reverentia & submissione, Item enixâ ad Deum precatone, ut te adjuvet. 3. Actum fidei de hac vel illa veritate agnita crebrius elicere. 4. Post elicitos affectus, qui ex hac vel illa veritate agnita sequuntur, crebra instituere cum Deo vel Sanctis

etis colloquia. 5. Expectare subin, an Deus etiam ad cor loquatur. Multi nesciunt distinguere, quando Deus loquatur cum anima. Sed ut de sublimi hinc contemplationis dono non loquar, quotiescunque tu ipse pro hac vel illa veritate investiganda, hoc illove affectu eliciendo non laboras; sed absque tua singulari industria illustrius quoddam alicujus æternæ veritatis lumen ac illustratio mentem implet; vel subitus horror ratione æternitatis, judicii divini animum quatit, aut tenera compassio erga Deum patientem, aut amor cor liquefacit. Tunc Deus tecum loquitur, tunc cor Deo plenè aperi, & committe. 6. Finitâ meditatione, consideratione non facere ut homo, qui intuetur se in speculo; & statim obliviscitur, qualis fuerit, sed ita unam saltem veritatem sibi imprimere, quæ & pondus adferat pro variis per diem suspiriis ac precibus jaculatoriis, & istius diei actiones dirigat.

CAPUT SECUNDUM.

De Confessione.

V^{ERUM} quidem est, quòd verecundiam, quam Diabolus tibi abstulit, dum ausus es peccare in conspectu Domini, in duplum insufflet, dum vis confiteri. Sed si rem inspicias prout in se est, invenies difficile esse Confessiones audire ob causas plurimas, non item confiteri. Quòd enim (considerando, quòd propter